

Evaluatie cameratoezicht Oosterhout

December 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
Aanleiding	3
Doelen cameratoezicht	3
Scope	3
Cameratoezicht als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid	3
Ontwikkelingen afgelopen jaren	4
2. Evaluatie	5
Effecten	5
Technische aspecten	6
Processen en uitvoering	7
3. Juridische ontwikkelingen	8
Flexibel cameratoezicht	8
4. Conclusies en actiepunten	9
Bijlage 1 Cameraposities	10

1. Inleiding

Het uitgaansgebied in de Oosterhoutse binnenstad vormt een belangrijke voorziening voor met name de jongere inwoners van Oosterhout. In het kader van "Oosterhout Familiestad" draagt een goed en veilig uitgaansgebied bij aan de aantrekkelijkheid van Oosterhout.

De gemeenteraad heeft op 13 december 2005 de Verordening cameratoezicht vastgesteld. Hiermee is bestuurlijk de noodzaak onderkend van cameratoezicht op bepaalde plaatsen. De hoofddoelstellingen van deze verordening zijn het handhaven van de openbare orde en veiligheid, het beschermen van personen en eigendommen en de beperking van criminaliteit in zijn algemeenheid.

Aanleiding

Het cameratoezicht is in 2010 door een externe partij geëvalueerd. In het Jaarplan Integrale Veiligheid 2016 staat een volgende evaluatie gepland, omdat er wetswijzigingen aangekondigd waren. Tijd om de balans op te maken en nieuwe afspraken voor de toekomst te maken.

Doelen cameratoezicht

Het is belangrijk om cameratoezicht in de context van andere veiligheidsmaatregelen te zien. Het is een hulpmiddel. De gemeente wil daarmee een stap dichterbij de volgende doelen komen:

- Het gevoel van veiligheid in het uitgaansgebied verhogen.
- Het aantal geweldsdelicten in het gebied terugdringen.
- Door cameratoezicht beelden verkrijgen die als ondersteunend bewijsmateriaal bij opsporingsonderzoek van politie en justitie kunnen dienen.
- Ondersteuning bieden aan surveillanten op straat en bij evenementen om meer preventief op te kunnen treden.

Scope

Deze evaluatie richt zich op de al geplaatste camera's, dit betreft:

- Negen beweegbare camera's in het KLM-gebied¹:
  - o 3 Klappeijstraat
  - o 2 Markt/Leijzenhoek
  - o 1 Schapendries
  - o 1 Mathildastraat nabij speelautomatenhal Coolplay
  - o 2 busstation

In het Jaarplan Integrale Veiligheid 2015 is het toevoegen van drie extra camera's opgenomen, te weten de locaties:

- Basiliekstraat,
- Basiliekplein,
- Torenstraat.

De plaatsing van deze camera's heeft vertraging opgelopen, maar plaatsing zal nog in 2016 plaatsvinden. De nog niet geplaatste camera's worden in deze evaluatie buiten beschouwing gelaten.

Cameratoezicht als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid

Op basis van artikel 151c Gemeentewet is de Verordening cameratoezicht in 2005 in werking getreden. Deze verordening maakt het de burgemeester mogelijk om cameratoezicht in te zetten ter bestrijding van overlast en criminaliteit in de openbare ruimte. Uit diverse programma's en maatregelen zoals Centrum+ en het convenant Veilig Uitgaan is gebleken dat het reguliere politietoezicht ondersteuning behoeft om de openbare orde te handhaven.

---

¹ KLM-gebied: Klappeijstraat, Leijzenhoek en Markt.

Camera's functioneren als 'extra ogen'. De burgemeester is overgegaan tot een aanwijzingsbesluit openbare plaatsen voor cameratoezicht in het KLM-gebied en aanpalende gebieden. Daarnaast is besloten dat de beelden 24/7 worden opgenomen en bewaard, alleen op vrijdag- en zaterdagavond van 23:00 uur tot 03:30 uur wordt er live uitgekeken. Uitzonderingen op deze vastgestelde tijden voor live uitkijken zijn:

- evenementen waarbij veel bezoekers aanwezig zijn,
- ad hoc aanvragen door de politie.

Ontwikkelingen afgelopen jaren

De afgelopen jaren is de organisatie van cameratoezicht steeds verbeterd:

- In 2010 is door een externe partij het cameratoezicht geëvalueerd. Uit deze evaluatie kwamen diverse aanbevelingen naar voren. Vervolgens is door het college B&W besloten om een aantal aanbevelingen wel over te nemen en een aantal vanwege geringe meerwaarde en hoge kosten, en wisseling van uitkijkcentrale niet. De overgenomen aanbevelingen zijn gerealiseerd.
- Internetverbinding: in de oude situatie deelde de gemeente een verbinding met een private partij. Deze partij is losgekoppeld omdat zij niet aangesloten kon worden op de nieuwe centrale van Breda. Hierdoor hebben wij een besparing weten te realiseren op de internetkosten.
- Onderhoudscontracten: onderhoud is ondergebracht bij de nieuwe leverancier (tevens leverancier van de centrale in Breda). Daar is ook een besparing gerealiseerd.
- Er is een dienstverleningsovereenkomst (SLA) met de gemeente Breda afgesloten, waarin detailafspraken vastliggen over de te leveren service, maar ook over het omgaan met de camerabeelden.
- In de 'uitleeskamer' worden beelden van meerdere gemeenten uitgelezen: zowel uitlezers als politiecollega's werken dus voor meerdere gemeenten en zo wordt het mogelijk snel te beschikken over lokale kennis
- In 2016 zijn er zeven camera's vervangen. Dit betekent dat de nieuwe camera's up-to-date zijn en dezelfde technologie bevatten als de nieuwe camera's op het busstation en Santrijngebied.

2. Evaluatie

Effecten

Incidentenregistratie en opvolging

Diverse landelijke onderzoeken tonen aan dat het effect van cameratoezicht op het veiligheidsgevoel en de criminaliteit moeilijk meetbaar is. Wel is helder dat cameratoezicht positief bijdraagt in het geval van een (dreigende) ordeverstoring: politie en hulpverleners kunnen betere informatie krijgen en sneller ter plaatse zijn.

In onderstaand tabel is het aantal keer veiligstellen van camerabeelden weergegeven. De uitkijkcentrale heeft hierbij aangegeven dat zij beelden veiligstelt op aanvraag van de politie, maar ook wanneer zij zelf incidenten waarneemt. Deze beelden mogen maximaal vier weken bewaard worden en langer indien deze als bewijs dienen in een rechtszaak. In Oosterhout neemt het aantal keer dat beelden per jaar worden bewaard, toe:

Aantal keer veiligstellen van beelden	
2013	74 keer
2014	36 keer
2015	107 keer
2016	120 keer (tot 3 november 2016).

Tabel 1 Bronnen: RTR Eindhoven, EBN

Deze veiliggestelde beelden kunnen gebruikt worden in het opsporingsonderzoek. Veelal zijn het dit soort camerabeelden, die worden getoond in programma's als Opsporing Verzocht of Bureau Brabant, verkregen doordat er cameratoezicht plaatsvindt. Wanneer zaken onder de aandacht worden gebracht op tv levert dat voor de researcheteams vaak bruikbare tips op. Juist de informatie van burgers over misdrijven en mogelijke daders vormt steeds meer een belangrijke bron voor de opsporing².

In zijn algemeenheid wordt verondersteld dat cameratoezicht preventief werkt, maar daarover zijn verschillende nuances te lezen de afgelopen jaren. In elk geval is cameratoezicht volgens diverse onderzoeken niet in staat geweld te voorkomen. Dit komt doordat geweld vaak onder invloed van alcohol of drugs of heftige emoties wordt gepleegd, waardoor rationaliteit niet meer geldt en men zich niet meer laat weerhouden door de camera's³. Echter kan, doordat de camera's live worden uitgekeken op de uitgaansavonden, de politie wel sneller ingrijpen wanneer een incident dreigt te escaleren.

Niet alleen geweld wordt via cameratoezicht waargenomen ook bijvoorbeeld vervelend gedrag of drugsgebruik/-handel. Deze waarnemingen worden weer doorgegeven aan de politie op straat. Die dan de mogelijkheid heeft om hierop te acteren.

Hoewel er nu geen specifiek onderzoek naar gedaan is, is te veronderstellen dat cameratoezicht bijdraagt aan het vergroten van het veiligheidsgevoel van een groot deel van de burgers.

Tijdens de evaluatie bleek dat gedetailleerde cijfers met meer informatie over het soort incidenten niet beschikbaar zijn. Er is wel behoefte aan meer informatie. Hierover worden afspraken gemaakt met alle betrokken partijen.

Verplaatsing

Cameratoezicht brengt ook neveneffecten met zich mee zoals de verplaatsing van overlast en incidenten naar gebieden die buiten het bereik van de camera's vallen. Ook in Oosterhout

² Bron: Politie (2015), Jaarcijfers 2015 landelijke opsporingscommunicatie.

³ Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau (2009), Overlast en verloedering ontsleuteld.

worden door diverse partijen verplaatsingen geconstateerd. De belangrijkste verplaatsing betreft de achterzijde van de kerk (Basiliekstraat). Bij de inrichting van het Santrijgebied is het plaatsen van drie camera's meegenomen die dit gebied in beeld brengen. De plaatsing van de nieuwe camera's zal eind 2016 worden gerealiseerd. In bijlage 1 zijn de drie nieuwe camera's in het groen aangeduid.

Technische aspecten

Uitleeskamer

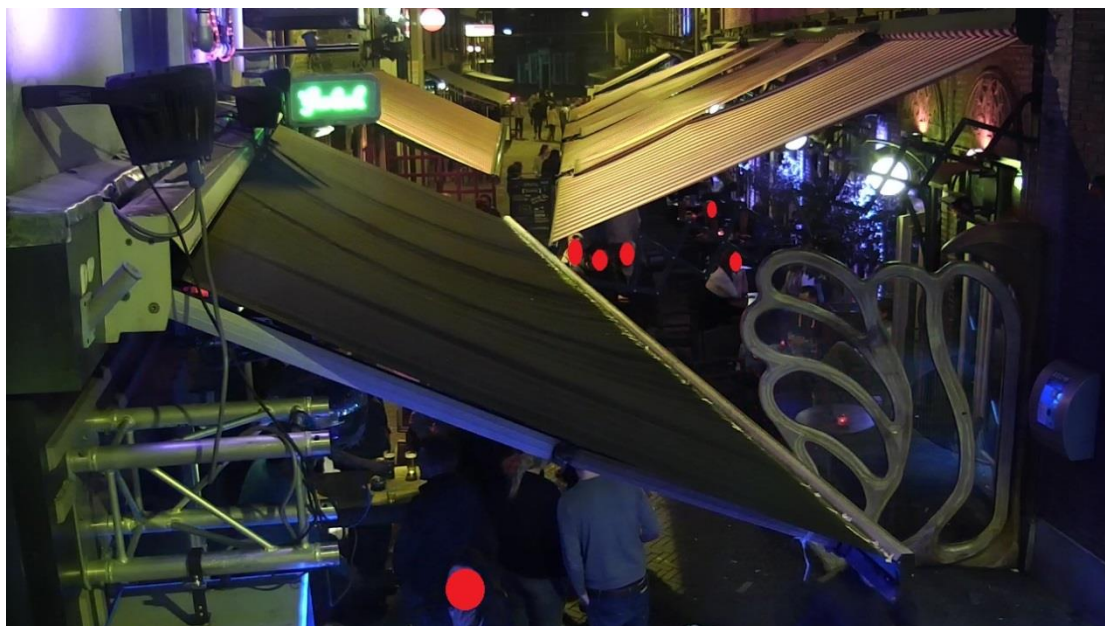
Het uitlezen van de camerabeelden vindt plaats bij het bureau toezicht en handhaving van de gemeente Breda. Dit gebeurt voor de gemeenten Breda, Etten-Leur en Oosterhout. Deze uitkijkcentrale is ingericht volgens de huidige wet- en regelgeving, zodat er wordt voldaan aan de Wet politiegegevens. Hierdoor is sprake van het rechtmatig opnemen en veiligstellen van beelden.

Camera's

De gebruikers geven aan dat de camera's van goede kwaliteit en gemakkelijk in gebruik zijn. De camera's beschikken over de laatste technologie en de daarbij horende diverse functionaliteiten zoals beweegbaarheid, in- en uitzoomen en dag en nacht visie. Tevens zijn de camera's aangesloten op Live View. Live View maakt het de politie mogelijk om bij alarmering direct vanuit de meldkamer mee te kijken op de real time camerabeelden. Hierdoor kan de politie sneller en effectiever optreden.

In het algemeen zijn de beelden goed maar tijdens het live uitkijken beperken de luifels van de horecagelegenheden in de Klappeijstraat het zicht van de drie, in de Klappeijstraat gevestigde, camera's. Met name camera 'midden Klappeijstraat' heeft een beperkt zicht wanneer de luifels uitstaan.

Dit is hieronder waar te nemen in een bijgevoegde afbeelding. Om te komen tot het verbeteren van het zichtveld worden nadere afspraken in het vervroegen van het tijdstip voor het ophalen van de luifels gemaakt.

Tijdens regenachtig weer weerkaatst het licht van de lantaarnpalen via de stenen in het camerabeeld. Hierdoor zijn de beelden niet altijd scherp. Er wordt gezocht naar een oplossing.

Processen en uitvoering

Dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitkijkcentrale Breda

In deze overeenkomst zijn een aantal zaken zoals de verleende dienst, het doel van de overeenkomst, prijzen e.d. vastgelegd. Op basis van de dienstverleningsovereenkomst is het geheel aan werkzaamheden met betrekking tot het uitkijken van maximaal twaalf camera's in de openbare ruimte in Oosterhout geregeld door de gemeente Breda. De dienstverleningsovereenkomst is verlengd tot 31 december 2017 waarbij een opzegtermijn geldt van zes maanden. In 2017 moet vóór deze opzegtermijn bekeken worden of de DVO nog verder wordt verlengd.

Onderhoudsovereenkomst leverancier

Sinds 2015 is Oosterhout gekoppeld aan Breda en is er ook voor onderhoud een Service Level Agreement (SLA) afgesloten. De leverancier geeft aan dat er sinds het aangaan van het SLA in totaal maar 3 storingen in het systeem te vinden zijn en daarmee binnen de SLA wordt gehandeld. Onderhoud kan op afstand worden verricht. In de SLA zijn verschillende diensten opgenomen die vallen onder servicedesk coördinatie en preventief onderhoud. Hierin is opgenomen dat zij in de avond, het weekend en op de feestdagen op het storingsnummer bereikbaar zijn. Daarnaast wordt elke 12 maanden een algehele functie- en systeemtest van de gehele installatie gecontroleerd.

Live toezicht

Op vrijdag- en zaterdagavonden worden vanaf 23:00 uur tot en met 03:30 uur de camerabeelden live uitgekeken. Daarnaast is het mogelijk dat bij evenementen of incidenten langer wordt uitgekeken. De prijs voor het live uitkijken van maximaal twaalf camera's bedraagt op jaarbasis € 23.500,- voor 468 uur uitkijktijd. De rest van de dagen worden de beelden enkel opgenomen en bewaard. Hoewel de camerabeelden op vrijdag- en zaterdagavond worden uitgekeken tijdens het drukste moment, is er ruimte voor verscherping. Op dit moment geldt dat één horecagelegenheid, een sluitingstijd van 04:00 uur mag hanteren vanwege de Pilot nachthoreca. De politie en de uitkijkcentrale raden naar aanleiding van diverse incidenten aan om de live uitkijktijden op vrijdagavond te verlengen naar 04:00 uur en op zaterdagavond naar 04:30 uur. Het is van belang dat de sluitingstijden van de horeca en de live uitkijktijden van de camera's op elkaar aansluiten.

Communicatie en participatie

Het is duidelijk dat er een goede wisselwerking moet zijn tussen de surveillanten op straat en de medewerkers in de uitleeskamer. Zij hebben regelmatig contact, de surveillant kan als dat nodig is meteen met de beelden meekijken en ook is er contact omtrent vastgelegde beelden. Snelheid en samenwerking zijn essentieel in de uitvoering en dat gaat nog niet altijd vloeiend. Hierover zijn we in gesprek met betrokken partijen.

3. Juridische ontwikkelingen

Flexibel cameratoezicht

Met ingang van 1 juli 2016 is artikel 151c van de Gemeentewet gewijzigd. Deze wetswijziging biedt de gemeente de ruimte om camera's, die worden ingezet voor de openbare orde en veiligheid, flexibel in te zetten. Voorheen diende de burgemeester een specifiek plaatsingsbesluit per camera te nemen. Echter, stelt de wetswijziging de burgemeester in staat, indien de raad deze bevoegdheid bij verordening heeft verleend, een gebied aan te wijzen waarbinnen gebruik kan worden gemaakt van flexibel cameratoezicht. Binnen dat gebied mag de burgemeester zonder formele besluiten op verschillende plaatsen cameratoezicht toepassen. Daardoor is maatwerk mogelijk en kan de gemeente in een aangewezen gebied inspelen op verplaatsende overlast en criminaliteit. Dit gebied mag echter niet groter zijn dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde. Bij het inzetten van flexibel cameratoezicht is het dus niet meer nodig om voor elke cameraverplaatsing een aparte procedure te starten. Daarnaast kan op grond van de wetswijziging optimaal gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden van camera's en komt dit ten goede aan het vergroten van de veiligheid in de publieke ruimte. De burgemeester trekt de gebiedsaanwijzing in als het cameragebruik niet meer nodig is.

In de Verordening cameratoezicht is op dit moment uitgewerkt welke bevoegdheden de raad aan de burgemeester toekent. Bovenstaande wetswijziging leidt tot een aanpassing van de Verordening cameratoezicht. De wet schrijft echter niet voor dat gemeenten een Verordening cameratoezicht moeten vaststellen.

In het kader van deregulering stellen wij vast dat de raad de bevoegdheden van de burgemeester voor wat betreft cameratoezicht ook in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kan regelen. De Verordening cameratoezicht kan daarmee vervallen. In bijgevoegd voorstel tot wijziging van de APV is daartoe artikel 2.77 opgenomen.

De wet flexibel cameratoezicht maakt het de gemeente ook mogelijk om drones in te zetten voor het handhaven van openbare orde en veiligheid. In deze evaluatie is de vraag meegenomen of dit praktisch en juridisch haalbaar is. Aan het inzetten van drones zitten echter meer nadelen dan voordelen, waaronder:

- Het is verboden te vliegen boven groepen mensen of aaneengesloten bebouwing, (spoor)wegen of andere bouwwerken.
- De drone bestuurder moet in het bezit zijn van een vliegbrevet.
- De accu van een drone is snel leeg, waardoor het geen duurzame oplossing is.
- Inzet van drones heeft door de onzichtbaarheid een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer dan een statische camera.

Gelet op deze bezwaren is het handhaven van de openbare orde en veiligheid op dit moment door het inzetten van drones praktisch en juridisch niet haalbaar.

4. Conclusies en actiepunten

Cameratoezicht wordt in steeds meer gemeenten ingezet als hulpmiddel voor surveillanten en hulpverleners, uiteraard met het doel de openbare veiligheid beter te waarborgen. Oosterhout vormt daarin geen uitzondering. De positieve kanten van cameratoezicht zijn een algemeen veronderstelde preventieve werking, de mogelijkheid live uit te kijken, direct ondersteuning in het veld te geven en uiteraard het vastleggen en later gebruiken van beelden. Cameratoezicht brengt neveneffecten met zich mee zoals het verplaatsen van criminaliteit en overlast. In Oosterhout is dit voor het Santrijng gebied opgelost door extra camera's te plaatsen. De wens om cameratoezicht flexibeler en meer naar actuele situatie in te zetten, is inmiddels wetgeving geworden. De raad kan besluiten om de Verordening cameratoezicht in te trekken en de bepaling over cameratoezicht op te nemen in de APV hiervoor wordt een voorstel gedaan in artikel 2.77. hiermee wordt het de burgemeester mogelijk gemaakt om te besluiten, op het moment dat er een camera beschikbaar is, (tijdelijk) een camera te plaatsen bij bijvoorbeeld Leijzenhoek.

Op basis van deze evaluatie worden de volgende actiepunten uitgevoerd:

- Luifels belemmeren het camerazicht op sommige plaatsen. Hierover maken we nadere afspraken maken met de ondernemers.
- Licht weerkaatst in regenachtig weer en vertroebelt het camerazicht. We zijn met de leverancier in overleg over mogelijke oplossingen.
- De dienstverleningsovereenkomst met Breda wordt heroverwogen in 2017
- We verlengen uitkijktijden naarmate horecagelegenheden langer geopend zijn. De overigens beperkte extra kosten worden als actualisatie in de begroting 2018 opgenomen.
- De communicatie tussen uitlezers en medewerkers op straat verloopt nog niet altijd vloeiend: we zijn in overleg met partners om dit te verbeteren.
- De raad wordt voorgesteld de mogelijkheid tot flexibel cameratoezicht in te voeren en de bestaande Verordening cameratoezicht in te trekken en er een nieuw artikel in de Algemene Plaatselijke Verordening op te nemen. De burgemeester krijgt daarmee de bevoegdheid om flexibel cameratoezicht toe te passen.

Bijlage 1 Cameraposities

